

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

VĚC LIBÁNSKÝ proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 48446/99)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

22. června 2004

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Libánský proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

A. B. BAKA,

L. LOUCAIDES

C. BÎRSAN,

K. JUNGWIERT,

paní W. THOMASSEN,

pan M. UGREKHELIDZE, *soudci*,

a pan T. L. EARLY, *zástupce tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 1. června 2004,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 48446/99) směřující proti České republice, kterou dne 30. dubna 1999 podal Soudu český občan pan František Libánský („stěžovatel“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje paní L. Rivolová, advokátka zapsaná u České advokátní komory. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. Schorm.

3. Druhá sekce Soudu dne 9. července 2002 prohlásila stížnost za částečně nepřijatelnou, rozhodla oznámit vládě část stížnosti týkající se délky řízení vládě a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

4. Stěžovatel se narodil v roce 1954 a bydlí v Kolíně.

Restituční řízení

5. V letech 1956 a 1959, po likvidaci dědictví prarodičů stěžovatele, bylo spoluvlastnictví domu v Pečkách přiznáno jeho strýci J. L. a tetě A. S.

6. Rozhodnutím ze dne 28. ledna 1960 finanční odbor Okresního národního výboru v Poděbradech převedl na československý stát vlastnické právo k domu v Pečkách, který se nacházel ve vlastnictví F. L.¹ a A. S., a to na základě vládního nařízení a vyhlášky o opatřeních týkajících se některých věcí užívaných organizacemi socialistického sektoru.² Dne 17. března 1960 byl dům svěřen do správy národního podniku T. V roce 1962 povolil okresní národní výbor provedení úpravy domu.

7. Dne 3. dubna 1990 Státní notářství v Kolíně osvědčilo skutečnost, že stěžovatel zdědil veškerý majetek po svém strýci J. L., který zemřel v roce 1978. Dne 16. října 1990

¹ Jména uvedená v rozhodnutí obsahovala jisté chyby a neodpovídala jménům tehdejších vlastníků, a sice jménu stěžovatelova strýce J. L. a jeho tety A. S.

² Pozn. překl.: Jedná se o vládní nařízení č. 15/1959 Sb. a o vyhlášku č. 88/1959 Sb.

vydal Okresní národní výbor v Nymburce stěžovateli osvědčení, v němž se uvádělo, že v roce 1960 byl F. L. a A. S. bez náhrady odňat dům v Pečkách.

8. Na základě zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, vyzval stěžovatel dne 9. února 1991 společnost T., aby mu dům vydala, neboť se domníval, že jako dědic ze závěti po svém strýci je osobou oprávněnou k restituci. Společnost T. se proti tomu ohradila s tím, že se v daném případě jedná o novostavbu.

9. Dne 13. ledna 1992 podal stěžovatel k Okresnímu soudu v Nymburce žalobu na vydání předmětné nemovitosti proti společnosti T. na základě zákona č. 403/1990 Sb.

10. První ústní jednání ve věci bylo nařízeno na 21. února 1992. Dne 18. února 1992 požádal stěžovatel o odročení ze zdravotních důvodů. Jednání tedy bylo odročeno na 6. a poté na 17. března 1992, aby stěžovatel mohl žalobu doplnit.

11. Dne 6. dubna 1992 se stěžovatel vyjádřil k znaleckému posudku ze dne 28. ledna 1992. Dne 26. listopadu 1992 mu byl doručen návrh odborů společnosti T. na přistoupení k řízení; stěžovatel se k němu vyjádřil dne 8. prosince 1992. Soud tento návrh zamítl dne 7. února 1994.

12. Dne 4. ledna 1993 ustanovil soud znalce k určení ceny nemovitosti, který svůj posudek předložil dne 11. května 1993 (dle názoru stěžovatele však lhůta k tomu stanovená uplynula již dne 3. února 1993). Dne 16. července 1993 byl tento posudek zaslán stěžovateli k vyjádření.

13. Ústní jednání nařízené na 17. září 1993 bylo odročeno na 27. září 1993 a stěžovatel byl vyzván, aby soudu oznámil, zda trvá na vypracování revizního znaleckého posudku. Jednání dne 27. září 1993 bylo odročeno na neurčito, neboť stěžovatel navrhl vypracování nového znaleckého posudku.

14. Ústní jednání konané dne 7. února 1994 bylo odročeno za účelem vydání rozhodnutí ve věci samé, aniž však bylo zadáno vypracování nového znaleckého posudku.

15. Dne 25. února 1994 soud stěžovatelovu žalobu zamítl s tím, že zákonné podmínky pro vydání majetku nebyly v daném případě splněny. Soud na základě dvou znaleckých posudků týkajících se charakteru sporné budovy dospěl k závěru, že původní dům byl stržen a že současná nemovitost by měla být považována za novostavbu a tím za vyloučenou z restituce.

Rozsudek byl stěžovateli doručen dne 26. ledna 1995.

16. Dne 7. února 1995 podal stěžovatel proti tomuto rozsudku odvolání. Dne 27. února 1995 předložil odpůrce své vyjádření.

17. Dne 28. července 1995 Krajský soud v Praze jako soud odvolací vrátil spis soudu prvního stupně, neboť v něm chyběla plná moc právního zástupce stěžovatele.

18. Dne 4. února 1997 se konalo ústní jednání o odvolání. Na závěr tohoto jednání krajský soud opětovně vrátil spis okresnímu soudu k rozhodnutí o nákladech řízení. Okresní soud tak učinil dne 29. prosince 1997.

19. Dne 3. března 1998 krajský soud napadený rozsudek potvrdil.

20. Stěžovatel dne 7. dubna podal k předsedovi okresního soudu stížnost na jednání soudců a na politickou diskriminaci. Dne 9. dubna 1998 podal stížnost Ministerstvu spravedlnosti a prezidentovi republiky na délku a způsob vedení řízení. Jeho stížnost byla postoupena místopředsedovi krajského soudu, který připustil jisté průtahy v řízení a stěžovateli se za ně omluvil.

21. Dne 5. června 1998 podal stěžovatel dovolání k Nejvyššímu soudu s tvrzením, že závažnými vadami trpěl rozsudek ze dne 3. března 1998 i předchozí řízení.

22. Dne 2. července 1998 podal stěžovatel ústavní stížnost, v níž poukazoval na nespravedlivost a délku řízení a na zásah do svých vlastnických práv. Zejména se ohrazoval proti svévolnému výkladu příslušných zákonných ustanovení za strany obecných soudů.

23. Dne 20. srpna 1998 Nejvyšší soud odmítl dovolání stěžovatele pro absenci odpovídajícího dovolacího důvodu.

24. Dne 16. listopadu 1998 Ústavní soud odmítl stěžovatelovu ústavní stížnost pro zjevnou neopodstatněnost. Pokud se týče tvrzených průtahů v řízení, Ústavní soud připomněl, že nemá k dispozici žádný prostředek, jímž by zajistil nápravu případného zásahu do stěžovatelových práv, neboť řízení před soudy nižších stupňů již skončilo.

Ostatní řízení zahájená stěžovatelem

25. Stěžovatel následně bezúspěšně podal návrh na obnovu výše uvedeného řízení.

26. Současně zahájil řízení o dědictví po J. L. a řízení na určení jeho vlastnického práva ke sporné nemovitosti; v žádném z těchto řízení však neuspěl.

27. Další návrh stěžovatele týkající se vyjasnění právních vztahů mezi společností T., Ministerstvem financí a jím samotným byl zamítnut dne 30. října 2002. Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí podal odvolání.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

28. Stěžovatel tvrdí, že délka řízení byla v rozporu se zásadou „přiměřené lhůty“ zakotvenou v článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

29. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí.

30. Relevantní období začalo teprve v den, kdy Úmluva vstoupila v platnost pro Českou republiku, tedy dne 18. března 1992. Pro posouzení přiměřenosti lhůt uplynulých od tohoto data je však nutné vzít v úvahu stav, v jakém se v té době nacházelo řízení zahájené dne 13. ledna 1992.

Posuzované období skončilo dne 16. listopadu 1998. Řízení vedené na čtyřech stupních soudní soustavy tedy trvalo více než šest let a sedm měsíců.

A. K přijatelnosti

31. Vláda vznáší námitku nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy zejména s odůvodněním, že stěžovatel uplatnil prostředky nápravy určené k urychlení řízení příliš pozdě.

32. Stěžovatel s tímto tvrzením nesouhlasí.

33. Soud připomíná, že obdobnou námitku již zamítl ve věci *Hartman proti České republice* (č. 53341/99, § 55-69, ESLP 2003-VIII). Soud nespatřuje žádný důvod, pro nějž by měl svůj předchozí závěr změnit, a námitku tedy zamítá.

34. Soud konečně konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný jiný důvod, pro který by měla být stížnost prohlášena za nepřijatelnou. Stížnost tedy prohlašuje za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

35. Vláda v první řadě tvrdí, že v daném případě bylo nutné posoudit charakter sporné nemovitosti. Dále poznamenává, že ústní jednání byla několikrát odročena z důvodů na straně stěžovatele, a to zejména v únoru a v březnu roku 1992.

Stran postupu vnitrostátních soudů vláda podotýká, že během tří let trvání řízení před soudem prvního stupně bylo nařízeno sedm ústních jednání a byl vypracován znalecký posudek. Odvolací soud byl poté nucen dvakrát vrátit spis soudu prvního stupně z důvodu formálních pochybení. Vláda uvádí, že před soudy nižších stupňů sice došlo k průtahům, ale že Nejvyšší soud a Ústavní soud věc vyřídily velmi rychle.

36. Stěžovatel popírá, že by sám přispěl k délce řízení, a tvrdí, že průtahy vyvolané odročením ústního jednání z důvodu jeho nemoci jsou zanedbatelné. Stěžovatel tvrdí, že svědomitě reagoval na veškeré výzvy soudů a že délka řízení je zcela přičitatelná jejich nečinnosti. V této souvislosti poukazuje na to, že okresnímu soudu trvalo více než čtrnáct měsíců, než rozhodl o návrhu odborů společnosti T. na přistoupení do řízení, že neupomínal znalce k předložení posudku a že mezi jednotlivými ústními jednáními uběhla značně dlouhá doba. Stěžovatel dále poznamenává, že rozsudek ze dne 25. února 1994 mu byl doručen teprve jedenáct měsíců po jeho veřejném vynesení a že krajský soud byl nucen spis vrátit z důvodu snadno zjištěných formálních pochybení.

Dle jeho názoru mělo řízení politické pozadí a soudy záměrně prodlužovaly jeho průběh.

37. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje na základě okolností daného případu a s ohledem na kritéria plynoucí z jeho vlastní judikatury, jimiž jsou zejména složitost věci, chování stěžovatele a postup příslušných orgánů a dále význam sporu pro dotčené osoby (viz z mnoha dalších rozsudků ve věci *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII, rozsudek ve věci *Hartman proti České republice*, č. 53341/99, § 73, ESLP 2003-VIII).

38. Soud shledal, že věc nebyla obzvláště složitá. Ze spisu nevyplývá, že by stěžovatel svým chováním způsobil výrazné průtahy, a to tím spíše, že k odročení ústních jednání, která mu lze přičíst, došlo předtím, než Úmluva vstoupila v platnost pro Českou republiku.

Pokud se jedná o postup národních soudů, Soud se z převážné části přiklání k tvrzením stěžovatele. Je sice pravdou, že Nejvyšší soud a Ústavní soud rozhodovaly s chvályhodnou rychlostí, avšak je nutno konstatovat, že doba pěti let, kterou potřebovaly soudy obou nižších stupňů k vydání rozhodnutí ve věci, nelze považovat za vyhovující požadavkům „přiměřené lhůty“ zaručeným článkem 6 odst. 1 Úmluvy.

39. K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tudíž došlo.

II. K OSTATNÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM ÚMLUVY

40. Ve svém vyjádření ze dne 23. prosince 2002 stěžovatel opakuje své námitky o nespravedlivosti řízení, o nedostatku nestrannosti soudců, o údajném zásahu do svého práva

na ochranu majetku z důvodu zamítnutí restitučního návrhu a o diskriminaci, jejíž se měl stát obětí pro své politické smýšlení. Soud podotýká, že se jedná o části stížnosti, které senát prohlásil za nepřijatelné v rozhodnutí ze dne 9. července 2002.

41. Soud připomíná, že rozsah věci byl vymezen rozhodnutím o přijatelnosti. Z toho se podává, že Soud není příslušný k projednání výše uvedených námitek, neboť se nacházejí mimo rámec, který byl vymezen rozhodnutím o přijatelnosti v této věci (viz obdobně rozsudek ve věci *Bezicheri proti Itálii* ze dne 25. října 1989, série A č. 164, § 27).

III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

42. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

43. Stěžovatel trvá na veškerých svých námitkách a požaduje částku 2.400.000 Kč, tedy přibližně 73.933 €, která má odpovídat ušlému zisku z důvodu nemožnosti pronajímat nemovitost, jejíž vydání se v předmětném řízení domáhal.

Navíc žádá částku 600.000 Kč (18.483 €) z titulu morální újmy způsobené stresem z proběhlého řízení.

44. Vláda poznamenává, že za přijatelnou byla prohlášena pouze část stížnosti týkající se délky řízení, a proto v dané situaci nespátřuje žádnou příčinnou souvislost mezi délkou předmětného řízení a stěžovatelem tvrzenou materiální škodou.

Vláda rovněž podotýká, že stěžovatel nedoložil výši požadované morální újmy.

45. Soud připomíná, že závěr o porušení Úmluvy, k němuž dospěl, souvisí výhradně s porušením práva stěžovatele na projednání jeho záležitosti v „přiměřené lhůtě“. Za těchto okolností soud nespátřuje příčinnou souvislost mezi zjištěným porušením a tvrzenou materiální škodou a tento návrh zamítá (viz obdobně věc *Schmidtová proti České republice*, č. 48568/99, § 79, ze dne 22. července 2003).

Soud na druhou stranu připouští, že délka předmětného řízení stěžovateli přivodila jistou morální újmu. S ohledem na kritéria vyvozená z jeho vlastní judikatury proto Soud na spravedlivém základě podle článku 41 Úmluvy přiznává stěžovateli částku 2.000 € z titulu morální újmy.

B. Náklady řízení

46. Stěžovatel požaduje částku 65.000 Kč (přibližně 2.002 €) z titulu nákladů řízení před vnitrostátními soudy a dále částku 150.000 Kč (4.620 €) odpovídající výši odměny advokátky, který jej zastupovala v řízení před Soudem.

47. Vláda v první řadě poznamenává, že stěžovatel před vnitrostátními soudy nežádal o náhradu nákladů řízení, a vyjadřuje své pochybnosti o tom, že tyto náklady byly vynaloženy ve snaze zabránit tvrzenému porušení Úmluvy nebo takové porušení napravit. Výši odměny právního zástupce považuje vláda za premrštěnou.

48. Soud připomíná, že dospěje-li k závěru o porušení Úmluvy, může stěžovatelům přiznat náhradu nákladů, které vynaložili před národními soudy ve snaze zabránit porušení

Úmluvy nebo takové porušení napravit (rozsudek ve věci *Zimmermann a Steiner proti Švýcarsku* ze dne 13. července 1983, série A č. 66, § 36, a rozsudek ve věci *Hertel proti Švýcarsku* ze dne 25. srpna 1998, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí* 1998-VI, § 63). Dále je zapotřebí prokázat jejich reálnost a nezbytnost a účelnost vynaložené částky (věc *Bottazzi proti Itálii* [velký senát], č. 34884/97, § 30, ESLP 1999-V).

Vzhledem k dostupným informacím a k výše uvedeným kritériím Soud stěžovateli přiznává částku 1.000 € z titulu veškerých nákladů řízení.

C. Úroky z prodlení

49. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* zbývající část stížnosti za přijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že není příslušný k projednání ostatních částí stížnosti;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, částku 2.000 € (dva tisíce euro) z titulu náhrady morální újmy, částku 1.000 € (jeden tisíc euro) z titulu náhrady nákladů řízení a dále případnou částku daně; tyto částky budou převedeny na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 22. června 2004 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

T. L. EARLY
zástupce tajemnice

J.-P. COSTA
předseda